

Na temelju članka 186. stavka 2. i članka 187. Statuta Srednje škole Isidora Kršnjavoga Našice, Školski odbor na 64. sjednici, održanoj dana 10. prosinca 2024. donosi

P R O T O K O L **o postupanju škole u slučaju nasilja u školi**

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Protokol se odnosi na preveniranje mogućih situacija povećanog rizika, kao i postupanje u konkretnim situacijama s ciljem zaštite djece, kao i svih radnika koji o njima skrbe u procesu odgoja i obrazovanja. Temelji se na odredbama *Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*, *Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji*, *Zakona o radu*, *Kaznenog zakona*, na sadržaju i obavezama propisanim *Programom aktivnosti za sprječavanje nasilja među djecom i mladima* kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske 25. veljače 2004., *Pravilnikom o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima*, *Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima*, *Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u obitelji*, *Protokolom u slučaju seksualnog nasilja*, *Protokolom o postupanju u slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece*, ali i drugim podzakonskim aktima škole.

On utvrđuje obveze i odgovornosti, kao i načine postupanja tj. što treba činiti ravnatelj, stručni suradnik, učitelj, učenik, drugi radnik škole ili roditelj (skrbnik djeteta).

Protokol treba biti izvršen na vidnom i svima dostupnom mjestu u školi.

O načinima i koracima postupanja svih sudionika u procesu odgoja i obrazovanja potrebno je upoznati učenike na satovima razrednika te roditelje na prvom roditeljskom sastanku svake školske godine, a po potrebi i češće.

Članak 2.

Protokol sadrži:

1. općeprihvaćenu definiciju nasilja;
2. postupanje škole u slučaju aktualnog sukoba i nasilja među djecom;
3. postupanje škole u slučaju vršnjačkog sukoba;
4. postupanje škole u slučaju nasilja među djecom;
5. postupanje škole u slučaju nasilja prema učenicima od strane odrasle osobe u školi (nastavnika, roditelja, drugih radnika škole, nepoznatih osoba);
6. postupanje škole u slučaju nasilja prema radnicima škole od strane učenika škole;
7. postupanje škole u slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe nad odraslom osobom u školi;
8. postupanje škole u slučaju saznanja ili sumnje na nasilje u obitelji;
9. obrasce za evidencije škole o sukobima i nasilju u školi.

Članak 3.

Koordinatori su protokola o postupanju Škole u slučaju nasilja u školi stručni suradnici (psihologinja i pedagoginja), voditelj Škole i ravnatelj.

Članak 4.

OPĆEPRIHVAĆENA DEFINICIJA NASILJA

Definicija nasilja preuzeta je iz Protokola o nasilju među djecom kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske u travnju 2024. godine.

Nasiljem među djecom i mladima smatra se svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje među djecom i mladima učinjeno s ciljem povrjeđivanja, a koje se, neovisno o mjestu izvršenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i održava neravnotežan odnos snaga (jači protiv slabijih ili grupa protiv pojedinca).

Nasiljem među djecom i mladima smatra se osobito:

- namjerno uzrokovani fizički napad kao i pokušaj fizičkog napada u bilo kojem obliku, primjerice udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje i slično bez obzira je li kod napadnutog djeteta nastupila tjelesna povreda
- psihičko i emocionalno nasilje prouzročeno opetovanim ili trajnim negativnim postupcima od strane jednog djeteta ili više djece. Negativni postupci su: ogovaranje, nazivanje pogrđnim imenima, ismijavanje, zastrašivanje, izrugivanje, namjerno zanemarivanje i isključivanje iz skupine kojoj pripada ili isključivanje i zabranjivanje sudjelovanja u različitim aktivnostima s ciljem nanošenja patnje ili boli, širenje glasina s ciljem izolacije djeteta od ostalih učenika, oduzimanje stvari ili novaca, uništavanje ili oštećivanje djetetovih stvari, ponižavanje, naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti ili na drugi način dovođenje djeteta u podređeni položaj, kao i sva druga ponašanja počinjena od djeteta i mlade osobe (unutar kojih je i spolno uznemiravanje i zlostavljanje) kojima se drugom djetetu namjerno nanosi fizička i duševna bol ili sramota
- oponašanje djece s teškoćama u razvoju po određenim karakteristikama, primjerice: oponašanje hoda, govora, tjelesnih karakteristika uzrokovanih invaliditetom i drugi ponižavajući gestikulirajući pokreti koji upućuju na intelektualno, mentalno ili osjetilno oštećenje.

Nasiljem među djecom i mladima smatra se i elektroničko nasilje (cyberbullying) kao oblik komunikacijske aktivnosti sa svim elementima verbalnog, socijalnog ili psihološkog nasilja kroz uporabu interneta, e-mailova, web stranica, blogova, videa ili mobilnih telefona i koja služi kako bi se neko dijete ponizilo, zadirkivalo, prijetilo mu se ili ga se teroriziralo na neki drugi način. Cilj elektroničkog nasilja uvijek je povrijediti, uznemiriti ili na bilo koji drugi način naštetiti djetetu, bilo u obliku tekstualnih ili video poruka, fotografija, poziva ili neugodnih komentara. Može ga činiti jedna osoba ili grupa djece.

Elektroničko nasilje obuhvaća:

- slanje anonimnih poruka neprimjerenog sadržaja i korištenje govora mržnje
- poticanje grupnog govora mržnje i verbalnog nasilja na društvenim mrežama
- širenje nasilnih i uvredljivih komentara o drugoj djeci i mladima
- vrijeđanje i davanje pogrđnih imena
- kreiranje internetskih stranica (blogova) koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun druge djece i mladih
- slanje tuđih fotografija te traženje ostalih da ih procjenjuju po određenim karakteristikama
- fotografiranje i snimanje djece s određenim karakteristikama (primjerice invaliditetom) s ciljem njihova izrugivanja
- otkrivanje osobnih informacija o drugima i stavljanje na društvene mreže bez dozvole
- „provaljivanje“ u tuđe e-mail adrese
- slanje zlobnih i neugodnih sadržaja drugima
- prijetnje smrću i druge prijetnje
- izlaganje neprimjerenim sadržajima
- spolno uznemiravanje i spolno mamljenje
- i sve druge oblike elektroničke komunikacije s elementima nasilja među djecom i mladima.

Nužno je razlikovati nasilje među djecom i mladima od normalnog sukoba vršnjaka.

Nasilništvo podrazumijeva šest činitelja: namjera da se nanese ozljeda ili šteta; intenzitet i trajanje; moć nasilnika; ranjivost žrtve; manjak podrške; posljedice.

Normalni sukob vršnjaka ima sljedeća obilježja: ne postoje elementi navedeni za nasilništvo; djeca ne inzistiraju da mora biti po njihovom po svaku cijenu; mogu dati razloge zašto su u sukobu; ispričaju se ili prihvate rješenje da nitko nije pobijedio; slobodno pregovaraju da bi zadovoljili svoje potrebe; mogu promijeniti temu i otići iz situacije.

Članak 5.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU AKTUALNOG SUKOB I NASILJA MEĐU DJECOM

U slučaju aktualnog nasilja ili sukoba među djecom u školi, svi djelatnici škole dužni su:

- ❖ odmah poduzeti sve mjere da se nasilno ponašanje učenika zaustavi, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugih djelatnika škole ili pozvati policijske službenike;
- ❖ po potrebi: pružiti prvu pomoć, pozvati hitnu liječničku pomoć, pratiti dijete liječniku i pričekati dolazak njegovih roditelja ili skrbnika;
- ❖ osigurati sigurnost djece uključene u sukob ili nasilje;
- ❖ obavijestiti o događaju razrednika, stručnog suradnika škole i ravnatelja.

Nakon zajedničke procjene razrednika, stručnog suradnika i ravnatelja radi li se o vršnjačkom sukobu ili nasilju, poduzimaju se daljnji koraci.

Članak 6.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU VRŠNJAČKOG SUKOB

U slučaju vršnjačkog sukoba:

- ❖ razrednik (u nemogućnosti razrednika, stručni suradnik, voditelj Škole ili ravnatelj) će obaviti razgovore sa sukobljenim učenicima te ispuniti Obrazac za evidenciju vršnjačkog sukoba (Prilog 1) i predati ga ravnatelju;
- ❖ razrednik će obavijestiti roditelje/skrbnike učenika uključenih u vršnjački sukob;
- ❖ u slučaju da učenik češće dolazi u takve sukobe s vršnjacima, razrednik i stručni suradnik će pozvati roditelje u školu s ciljem prevladavanja takve situacije i pomoći učeniku;
- ❖ prema potrebi, učenik će biti uključen u dodatni rad u školi ili izvan škole u dogovoru s roditeljima/skrbnicima;
- ❖ ako učenik učestalo ulazi u sukobe i ne poštuje postignute dogovore, škola će primijeniti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu sa Statutom i Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera;
- ❖ u slučaju da sve prethodno navedene mjere ne dovedu do poboljšanja ponašanja učenika i u slučaju nesuradnje roditelja/skrbnika, škola će postupiti po članku 7. ovog Protokola.

Članak 7.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA MEĐU DJECOM

U svim slučajevima nasilja među djecom koji su definirani navedenim čimbenicima (članak 4.) škola je dužna postupati u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske u travnju 2024. godine.

Cilj postupanja odgojno-obrazovnih ustanova je poduzimanje mjera radi prepoznavanja i prijavljivanja nasilja te postupanja prema djetetu žrtvi nasilja i djetetu počinitelju nasilja u skladu sa svojom nadležnosti.

Svaki djelatnik odgojno-obrazovne ustanove dužan je prijaviti ravnatelju, odnosno policiji i/ili Hrvatskom zavodu za socijalni rad sumnju ili saznanje o nasilju neovisno o tome je li do sumnje ili saznanja o nasilju došao tijekom ili izvan radnog vremena, odnosno je li se nasilje dogodilo u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili izvan nje.

U slučaju saznanja ili sumnje o nasilju među djecom i mladima, odnosno u slučaju svjedočenja djeteta nasilju

među djecom i mladima, odgojno-obrazovni radnici dužni su:

- ❖ o nasilju ili sumnji na nasilje odmah izvijestiti razrednika, stručne suradnike i ravnatelja.

U slučaju prijave ili dojave o nasilju među djecom imenovane stručne osobe za koordiniranje aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja (stručni suradnici, voditelji Škole i ravnatelj) dužni su:

- ❖ osigurati sigurnost djeteta do dolaska roditelja, skrbnika ili osobe kojoj je dijete povjereno na svakodnevnu skrb, a u slučaju njihove odsutnosti do dolaska stručnog radnika područnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad, a po potrebi i policije;
- ❖ odmah po saznanju ili sumnji o nasilju obavijestiti roditelje ili skrbnika djeteta žrtve i djeteta počinitelja nasilja te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima događaja i aktivnostima koje će se poduzeti;
- ❖ po saznanju ili sumnji na nasilje žurno obaviti odvojeni razgovor s djetetom žrtvom nasilja i djetetom počiniteljem nasilja, na pažljiv način i poštujući dječje dostojanstvo i pravo djeteta na sudjelovanje;
- ❖ obaviti razgovor s drugom djecom ili odraslim osobama koje imaju informacije o sumnji ili počinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja pritom poštujući dostojanstvo djece svjedoka i njihovu želju da razgovaraju o navedenim okolnostima;
- ❖ roditeljima ili skrbnicima djeteta žrtve nasilja i djeteta počinitelja nasilja odmah ili što prije dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći u odgojno-obrazovnoj ustanovi i/ili izvan nje;
- ❖ saznanje ili sumnju na nasilje odmah prijaviti policiji i nadležnom područnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad na području sjedišta odgojno-obrazovne ustanove radi poduzimanja mjera za zaštitu prava i dobrobiti djeteta putem Obrasca iz Priloga Protokola o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima;
- ❖ ako se radi o saznanjima ili sumnji o počinjenom teškom obliku ili intenzitetu nasilja koje je doživjelo dijete žrtva nasilja, a koje može izazvati traumu i kod druge djece koja su svjedočila nasilju, potrebno je odmah izvijestiti ministarstvo nadležno za obrazovanje koje će u slučaju potrebe osigurati pružanje odgovarajuće stručne psihološke, psihosocijalne ili socijalno-pedagoške pomoći, a po potrebi i druga nadležna tijela;
- ❖ o poduzetim aktivnostima, mjerama i razgovorima izraditi bilješke te ispuniti Obrazac za evidenciju nasilja u školi (Prilog 2.) koje se na zahtjev dostavljaju nadležnim tijelima;
- ❖ nadležnim tijelima dati sve relevantne informacije o sumnji na nasilje među djecom i mladima, ponašanju djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi i suradnji roditelja s odgojno-obrazovnom ustanovom;
- ❖ na traženje područnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad, dostaviti relevantne informacije koje su bitne za procjenu razvojnih rizika i rizika za sigurnost djeteta, kao i za donošenje odluka odnosno određivanje mjera u postupcima za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta.

Članak 8.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U ŠKOLI (NASTAVNIKA, RODITELJA, DRUGIH RADNIKA ŠKOLE, NEPOZNATIH OSOBA)

U slučaju kada postoji sumnja ili je učenik doživio zlostavljanje od strane odrasle osobe u školi (djelatnika škole, svog roditelja ili roditelja drugog učenika, odnosno nepoznate osobe) radnik škole je obavezan:

- ❖ odmah pokušati prekinuti nasilno postupanje prema djetetu;
- ❖ ako u tome ne uspije, odmah pozvati ravnatelja, stručnog suradnika škole ili drugog djelatnika škole kako bi pokušali prekinuti nasilno ponašanje prema djetetu i obavijestiti policiju;
- ❖ ako uspije prekinuti nasilno ponašanje prema djetetu, o tome obavijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika škole;
- ❖ upozoriti osobu koja se ponaša nasilno na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja, zamoliti ju da napusti prostor škole i informirati ju o obvezi škole da slučaj prijavi nadležnom Upravnom odjelu za obrazovanje, Zavodu za javno zdravstvo, uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad, timu školske

- medicine, nadležnoj policijskoj postaji i ministarstvu nadležnom za poslove obrazovanja;
- ❖ stručni suradnici i ravnatelj obvezni su o događaju obavijestiti nadležni Upravni odjel za obrazovanje, Zavod za javno zdravstvo, ured Hrvatskog zavoda za socijalni rad, tim školske medicine, nadležnu policijsku postaju i ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja;
- ❖ stručni suradnik obavezan je obaviti razgovor s djetetom odmah po saznanju o događaju s ciljem normaliziranja osjećaja djeteta i sprečavanja dugoročnih posljedica traume, a tijekom razgovora s djetetom voditi bilješke te ispuniti Obrazac za evidenciju nasilja u školi (Prilog 2.);
- ❖ ravnatelj, stručni suradnik ili razrednik trebaju o događaju odmah obavijestiti roditelje ili skrbnika djeteta (ili drugog roditelja ako se jedan od roditelja nasilno ponašao prema vlastitom djetetu) te ih informirati o eventualnoj potrebi uključivanja djeteta i roditelja u savjetovanje i stručnu pomoć u školi ili izvan nje;
- ❖ u slučaju da je dijete ozlijeđeno ili postoji sumnja da bi moglo biti ozlijeđeno, treba ga odmah odvesti na liječnički pregled, pri čemu s njim u pratnji ide roditelj/skrbnik (ako je dostupan) ili predstavnik škole ili djelatnik nadležnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad.

Članak 9.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA RADNICIMA ŠKOLE OD STRANE UČENIKA

U slučaju da je radnik škole doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od strane učenika škole, on treba o tome izvijestiti ravnatelja, voditelja ili stručne suradnike škole. Oni će:

- ❖ razgovarati s učenikom uz nazočnost razrednika i voditi bilješke te ispuniti Obrazac za evidenciju nasilja u školi (Prilog 2.);
- ❖ odmah obavijestiti roditelje učenika te ih upozoriti na neprihvatljivosti takvog ponašanja;
- ❖ prema učeniku poduzeti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu sa Statutom i Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera;
- ❖ uključiti učenika u dodatni rad u školi ili u dogovoru s roditeljima u ustanovi van škole;
- ❖ o svemu izvijestiti nadležni Upravni odjel za obrazovanje, ured Hrvatskog zavoda za socijalni rad, nadležnu policijsku postaju i ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja.

Članak 10.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA OD STRANE ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM U ŠKOLI

U slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe prema drugoj odrasloj osobi u školi, radnik škole je obavezan:

- ❖ odmah pokušati prekinuti nasilno postupanje;
- ❖ ako u tome ne uspije, odmah pozvati ravnatelja, voditelja, stručnog suradnika škole ili drugog djelatnika škole kako bi pokušali prekinuti nasilno ponašanje i obavijestiti policiju;
- ❖ ako uspije prekinuti nasilno ponašanje, o tome obavijestiti ravnatelja, voditelja ili stručnog suradnika škole;
- ❖ upozoriti osobu koja se ponaša nasilno na neprihvatljivost takvog ponašanja i zamoliti ju da napusti prostor škole;
- ❖ stručni suradnici i ravnatelj obvezni su o događaju obavijestiti Upravni odjel za obrazovanje, ured Hrvatskog zavoda za socijalni rad, nadležnu policijsku postaju i ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja.

Članak 11.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE NA NASILJE U OBITELJI

U slučaju da neki zaposlenik škole dobije informaciju da je dijete unutar obitelji izloženo ili svjedoči nasilnom

ponašanju nekog člana obitelji, taj zaposlenik je dužan, u skladu s čl. 5. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, odmah o tome obavijestiti razrednika, ravnatelja i stručne suradnike škole te postupiti prema Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske u lipnju 2019. godine.

U slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom nasilju nad djetetom odnosno o svjedočenju djeteta nasilju u obitelji radnici škole dužni su:

- ❖ odmah o tome izvijestiti razrednika, ravnatelja i stručnog suradnika;
- ❖ stručni suradnik i ravnatelj prijavljuju sumnju na nasilje uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad i nadležnoj policijskoj postaji;
- ❖ stručni suradnik i ravnatelj obvezni su osigurati sigurnost djeteta do dolaska drugog roditelja ili osobe od povjerenja ili predstavnika Hrvatskog zavoda za socijalni rad;
- ❖ razrednik, stručni suradnik i ravnatelj o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima obvezni su izraditi službenu bilješku koju će na zahtjev dostaviti drugim tijelima;
- ❖ stručni suradnici će pružiti pomoć djetetu u skladu sa svojim kompetencijama te, po potrebi, osigurati pružanje zdravstvene zaštite;
- ❖ stručni suradnici i ravnatelj obvezni su nadležnim tijelima i ustanovama dati sve relevantne informacije o sumnji na nasilje u obitelji, ponašanju djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, suradnji roditelja sa školom.

Članak 12.

EVIDENCIJA O SUKOBIMA I NASILJU U ŠKOLI

Škola vodi evidenciju o sukobima i nasilju u školi. Obrazac za evidenciju vršnjačkog sukoba ispunjava razrednik (u nemogućnosti razrednika, stručni suradnik, voditelj Škole ili ravnatelj). Obrazac za evidenciju nasilja u školi ispunjavaju stručni suradnik i ravnatelj. Zapis o događaju na Obrascima za evidenciju sastavni je dio izvješća škole o događaju.

Obrazac za evidenciju o vršnjačkom sukobu i Obrazac za evidenciju o nasilju u školi sastavni su dio ovog Protokola.

Članak 13.

Škola kurikulumom te godišnjim planom i programom rada predviđa provođenje aktivnosti prevencije nasilja i promicanja modela nenasilnog rješavanja sukoba te zaštite prava učenika.

Članak 14.

Ovaj Protokol stupa na snagu osmog dana od dana objave na oglasnoj ploči škole.

KLASA:011-03/24-02/2

URBROJ:2149-11-02-24-1

Našice, 10. prosinca 2024.

RAVNATELJ:
Željko Filjak, prof.
ravnatelj savjetnik

PREDSJEDNIK ŠKOLSKOG ODBORA:

Goran Knežević, prof.

Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice
Augusta Cesarca 20
31 500 Našice
telefon: +385 31 613 202
e-mail: ured@ss-ikrsnjavoga-nasice.skole.hr

Obrazac za evidenciju vršnjačkog sukoba

• Datum: _____

• Mjesto i vrijeme događaja:

• Sudionici događaja:

• Kratki opis događaja:

• Poduzete mjere (razgovor s učenicima, savjetovanje učenika, aktivnosti u razredu, ...):

• Napomene:

Potpis: _____

Ravnatelj: _____

Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice
Augusta Cesarca 20
31 500 Našice
telefon: +385 31 613 202
e-mail: ured@ss-ikrsnjavoga-nasice.skole.hr

Obrazac za evidenciju nasilja u školi

• Datum: _____

• Mjesto i vrijeme događaja:

• Sudionici događaja:

• Kratki opis događaja:

• Posljedice događaja:

• Poduzete mjere:

• Napomene:

Stručni suradnik: _____

Ravnatelj: _____